

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

יו.

עין משפט
נר מצוה

פא א (מיי) פ"א מהל
אסור בזה הל' כן
טו"ש י"ד מ"י ק"י ספיף
:א
ב (מיי) ש"ס הל' ו טו"ש
ה"י ס"ה כ"א ספיף :א
פב א מיי פ"ב מהל
עבודת כוכבים הל' ה:

רבינו הגנאל

ואסיק' מפני שאמר לפניו
יעקב איש כפר סכניא
(נחמין) נח ד' תיבות) אתנן
זונה ומחירי כלב אסורין
לקרבן אבל לעשות מהן
בית הכסא לבתן גדול
שירי. ממקום טנופת באו
ולמקום טנופת חזרו
כרכיבין מאתנן זונה
קצבה ועד אתנן זונה
ישבו והרהרו לו על
דבר זה בשביל שנתיישר
בנינו ונתנה ממנו ותפשו
על זה ואמר עבתי
על מה שכתוב הרחק
מעליה דרכך זו המינות
והרשות ואל תקרב אל
פתח ביתה זו זונה
וכמה צריך להתרחק
מפתח זונה ד' אמות:
ר' פדת היה אמר לא
אסרה תורה אלא גילוי
אסרה בתורה שגא' איש
איש אל כל שאר בשרו
על תקרבו לגלות ערוה:
אלא הוה
לפלוותיה אבי ידוהו.
ואלוינה דידיה אדידיה
דהא הוא דאמר אפי
שום קריבה בעולם אסור
משום לך ד' אומין נזירי
סחור סחור לכרמא לא
תקרב: לעלוקה שתי בנות
אל המינות והרשות כל
באה לא ישובין כל באי
במינות לא ישובין ואם
ישבו לא יישבו אורחות
חיים: למימרא דכל הדר
ממנות מיית ואסיק' הני
מילי ממינות אבל עוברי
עבירה כגון הויא דאתאי
קמיה דרב חסידי אומרה
למה בנה קטן מבנה גדול
כלומר בא עליה בנה
הגדול ונתבכרה ממנו
וילדה בנה קטן וכיוצא
שבו עוברי עבירה אם
ישבו שחיו: למימרא
דהחור מן העבירות יחיה
הווי אלפזו בן דורדיא
הגות תלוי זונה בעולם
כ"י בשבת הרגל דבר
שמע הווי אומרין אלעזר
אבן מתקבל בתשובה
כ"י והווי גיטא ונתון
ברעוהו אהתנן לשמים
החמיש עליהם שכתוב כן
וכן וכן כולם עד אין
הרבי תלוי אלא בתשובה
מיד חזר בתשובה והניח
ראשו בין ברכיו וגעה
בכביה עד שיצאה נשמתו
אלעזר בן דורדיא מוזמן
לחיי העולם אלא כבה
רבי ואמר יש קנה עולמו
בשעה אחת כגון זה ולא
דיו שנחלו ותנותי אלא
שקראוהו רבי מן השמים.
והא אלעזר זה בעבירה
הווי דביק וביקין הדר
ביה מית. ופיק' התם
כיון הווי אידיק בעבירה
התם כי מינות דמי:
ר' חנינא ור' יונתן הווי
אולי לאורחא מטו לפרשת
דרכים הוא פצי לבית
עבודת כוכבים וחזא
לבי זונת אמרו ניזיל

ויעקב איש כפר סכניא שמו. ז"ל דלין זה יעקב מינאה דפרק
אין מעמדיו (לקמן דף כח). דרמא סמא לרבי אצבו דודאי
אותו יעקב^א לא הארץ ימיס כ"כ אלא נראה דהוא שצא לרפאות את
בן דמא (לקמן ס:). אצל יעקב מינאה דרבי אצבו יכול להיות שהוא
אותו דפרק כ"סוי הדס (מולין דף פד).
גזי רבא^ב: **מהו לעשות בית
הכסא רב**. נראה דלאו מדאורייתא
קא צעי דפשיטא דשרי דהא אפילו
ריקועים דבית קדשי הקדשים הוה
שרי אי לאו ריבויא דקרא דפרק כל
הללמיס (לקמן דף מ:). אצל מידי דהר
הבית פשיטא דשרי דהא אפי' פרה
אימעטא פרק כל הללמיס מקרא
דבית ה' פרט לפרה שאינה צאה
לצית: **הרחק מעליה דרכך כל כזי
מינות**. והא דלאמרי' דפרק כל כזי
(שם דף קנז). דכמה אמוראי הוו
אזלי לבי אצדין זהו להמוכח עמס^ג
ולא היה מקום מינות ממש אלא
מקום ויכוח ומתקצנים שס חכמי
עובדי כוכבים וגושפין ונחמין דניסי
ומאן דלא הוה אזיל היינו מיראה שלא
יהרגו וכן משמע דלאמר^ד רב נחמן
אנא מינייהו ומסתפינא מינייהו ודלא
כפ"ה^ה שפירש בסמוך שהוא מקום
עבודת כוכבים: **ופליגא דרבי
פדת**. ופי' ומאי פליגא דלמא לעולם
אמרו רב חסדא ור' פדת שמן המורה
אינו אסור אלא קריבה של גלוי עריות
אצל מגזירת חכמים כריך להרחיק ד'
אמות והי' קשיא פ"ק דשבת (דף יג).
על הסי' דאמר ואת אשת רעהו לא
טמא ולא אשה נדה לא קרב מה אשת
רעהו הוה צנגדו והיא צנגדה אסור
אף נדה כן ועלה קאמר ופליגא דר'
פדת דל"ר פדת לא אסרה תורה אלא
קריבה של גלוי עריות צנגד ומאי
קאמר וכי צא ר' פדת לומר דאשתו
נדה הוה צנגדו והיא צנגדה שרי
ולא שניו צנגדה (שם דף יא). לא
יאלכו הוה עס הוצה מפני הרגל
עצירה לכך נראה לר"י דה"ק הכא
והתם דמה שאנו דורשים מלשון קריבה
הכא ארבע אמות והתם הוה צנגדו
כו' פליגא דר' פדת דל"ר פדת אין
קצלה אלא גלוי עריות ממש ואפילו
אסמכתא לעשות הרמקא ד' אמות אין
ללמוד ממנה: **ופליגא דרביה
אדידיה**. ומה שהיה מיקל לעלמו היינו
משום דדמיין עליה כי כשורא כדלאמרי'
צריש פ"צ דכמוצות (דף מ:).
לערוכה. לפי הפשט היינו גיהנס
וכן יסד הפייט צולת
של חנוכה יקדו צהצבי עלק ור"ת
הקשה דצ"צ דעירונין (דף יט). ושם
ד"ה והאיכא) דחשיב שמות גיהנס לא
קחשיב האי לכך נראה לו (א) דשם חסס
הוא כמו (משלי ג) לאימאל (ושם
ג) למואל אצל אין לומר שהוא
משמות שלמה כמו אגור וקהלת
דצמדלש של ג' דברים קחשיב אימאל
צשהי'ו: **עד** שפירש **מבקשים**
עליך החמים. לא השינו לו כן אלא
היה אומר צלצו שכן יוכלו להשיב
א"נ שר של הרים היה משיב כן ס:

הנהאך ועליו נתפסת אמר לו עקיבא הוכרתני
פעם אחת הייתי מהלך בשוק העליון של
ציפורי ומצאתי^א אחד ויעקב איש כפר סכניא
שמו אמר לי כתוב בתורתכם ילא תביא
אתנן זונה [וגו'] מהו לעשות הימנו בהכ"ס
לכ"ג ולא אמרתי לו כלום אמר לי כך
לימדני^ב [כי] מאתנן זונה קצבה ועד אתנן
זונה ישובו ממקום הטנופת באו למקום
הטנופת ילכו והנאני הדבר על ידי זה
נתפסתי למינות ועברתי על מה שכתוב
בתורה^ג הרחק מעליה דרכך זו מינות ואל
תקרב אל פתח ביתה זו מינות ואיכא
דאמרי הרחק מעליה דרכך זו מינות והרשות
ואל תקרב אל פתח ביתה זו זונה וכמה
אמר רב חסדא ארבע אמות ורבנן [האי]
מאתנן זונה מאי דרשי ביה כדרב חסדא
דאמר רב חסדא כל זונה שנושכרת לבסוף
היא שוכרת שנאמר יובתתך אתנן ואתנן
לא נתן לך [ותהי להפך] ופליגא דרבי פדת
דא"ר פדת^ד לא אסרה תורה אלא קריבה של
גלוי עריות בלבד שנא' איש איש אל כל שאר
בשרו לא תקרבו לגלות ערוה^ה עולא כי הוה
אתי מבי רב הוה מנשק להו לאחתיה אבי
ידיהו ואמרי לה אבי חדייהו ופליגא דרביה
אדידיה דאמר עולא קריבה בעלמא אסור
משום^ו לך אמרין נזירא סחור סחור
לכרמא לא תקרב לעלוקה שתי בנות הב
הב מאי הב אמר מר עוקבא [קול] שתי
בנות שצועקות מגיהנם ואומרות בעוה"ז
הבא הבא ומאן נינהו מינות והרשות איכא
דאמרי אמר רב חסדא אמר מר עוקבא קול
גיהנם צועקת ואומרת הביאו לי שתי בנות
אורחות חיים וכו' מאחר שלא שבו היכן ישיגו ה"ק ואם ישובו ולא ישיגו
אורחות חיים למימרא דכל הפורש ממינות מיית והא היא דאתאי לקמיה
דרב חסדא ואמרה ליה קלה שבקלות עשתה בנה הקטן מבנה הגדול ואמר
לה רב חסדא מרחו לה בוודתא ולא מתה מדקאמרה קלה שבקלות עשתה
מכלל דמינות [נמו] הויא בה ההוא דלא הדרא בה שפיר ומש"ה לא מתה
איכא דאמרי ממינות אין מעבירה לא והא היא דאתאי קמיה דרב חסדא
וא"ל [ר"ח זווידו לה זווידא] ומתה מדקאמרה קלה שבקלות מכלל דמינות
נמו הויא בה ומעבירה לא והתניא אמרו עליו על ר"א בן דורדיא שלא הניח
זונה אחת בעולם שלא בא עליה פעם אחת שמע שיש זונה אחת בכרכי
הים והיתה נוטלת כים דינרין בשכרה נטל כים דינרין והלך ועבר עליה
שבעה נהרות בשעת הרגל דבר הפיחה אמרה כשם שהפיחה זו אינה
חוזרת למקומה כך אלעזר בן דורדיא אין מקבלין אותו בתשובה הלך וישב
בין שני הרים וגבעות אמר הרים וגבעות בקשו עלי רחמים אמרו לו עד
שאנו מבקשים עליך נבקש עלי עצמנו שנאמר^ז כי ההרים ימושו והגבעות
תמוטינה אמר שמים וארץ בקשו עלי רחמים אמרו עד שאנו מבקשים
עליך נבקש על עצמנו שנאמר^ח כי שמים כעשו נמלחו והארץ כבגד תבלה
אמר חמה ולבנה בקשו עלי רחמים אמרו לו עד שאנו מבקשים עליך נבקש
על עצמנו שנאמר^ט וחפרה הלכנה ובושה החמה אמר כוכבים ומזלות בקשו
עלי רחמים אמרו לו עד שאנו מבקשים עליך נבקש על עצמנו שנאמר^י
ונמוקו כל צבא השמים אמר אין הדבר תלוי אלא בי הגיהן ראשו בין ברכיו
וגעה בכביה עד שיצתה נשמתו יצתה בת קול ואמרה ר"א בן דורדיא מוזמן
לחיי העולם הבא [והא הכא בעבירה הוה ומית] התם נמי כיון דאביק בה טובא
כמינות דמאי^כ ככה רבי ואמר יש קונה עולמו בכמה שנים ויש קונה עולמו
בשעה אחת ואמר רבי לא דיין לבעלי תשובה שמקבלין אותן אלא שקורין
אותן רבי ר' חנינא ור' יונתן הווי קאזלי באורחא מטו להנהו תרי שבילי
כוכבים וחד פצי אפיתחא דבי זונת אמר ליה חד לחבריה ניזיל אפיתחא דעבודת כוכבים
דנכים

(א) [בס"א]: אחד מתלמידי
ישו הנורא, (ב) [בס"א]:
למדינו יסו מלכא, (ג) [בס"א]:
ג, (ד) [בס"א]: [ולקמן נמ]:
ו"ו, (ה) [בס"א]: [ולקמן נמ],
(ו) [בס"א]: [ולקמן נמ],
לעבודת כוכבים, (ז) [בס"א]:
(ח) [בס"א]: [רעט], (ט) [בס"א]:
מוספות מנילה כב, ד"ה
אמר יעקב וכו', (י) [בס"א]:
נוסף: לפסול מקום אלו, (יא)
(א) [בס"א]: [ולקמן נמ], (ב) [בס"א]:
ד"ה לבית אביהן, (ג) [בס"א]:
מוס' מולין, ד"ה אמר,

תורה אור השלם

1. לא תביא אתנן זונה
ומחירי ככלב בית ה'
אלוקה לקבל גורל בני
תועבת ה' אלקיך כגו עי
שניהם: דברים כג טו
2. וכל פסיליה יבחו וכל
אתנניה ישרפו באש וכל
עצביה אשים שמקהה בי
מאתנן זונה קצבה ועד
אתנן זונה ישרבו.
מיכה א ד
3. הרחק מעליה דרכך
ואל תקרב אל פתח
ביתה: משלי ה ח
4. ויהי קר תהפך מן
השמים בתנועתך
ואחריך לא זונה ובתך
אתנן ואתנן לא נתן לך
ותהי להפך.
יהושפט א טו
5. איש איש אל קרבו
שאר בשרו לא תקרבו
לגלות ערוה אני: י
והי' א
6. לעלוקה שתי בנות
הב הב שלוש יהא לא
תשבענה ארבע לא
אמר הווי משלי לו טו
7. כל אפיה לא ישובין
ולא ישיגו ארחות
חיים: משלי ב ט
8. בי הירק' ומשד
והגבעות המנונה וחסדי
מאתק לא ימוש אמת
שלומי לא תמות אמר
מחוקק: ישיעיהו נ"י
9. שאו לשמים עיניכם
והביטו אל הארץ מתחת
בי שמים קעשו נמלחו
והארץ כבגד תבלה
וששביה כמו כן ימותון
וישעוהי לעולם תהיה
וצדקתי לא תחת:
ישיעיהו נ"א
10. ותפרה הלכנה
ובושה החמהה בי מלך י'
צבאות בחר ציון
ובירושלם ונגד אקויו
ישיעיהו נ"ב כב
11. ונמוקו כל צבא
השמים ונגלו כספר
השמים וכל צבאם יבול
כבול עליה מגפן וכבגבלת
מתאנה: ישיעיהו ל' ד

הגהות הב"ח

(א) דשם חסס הוא, כ"ה
וכי דשם חסס הוא, כ"ה
הוא דמוקו ליה כ"ה
גיהנס היט משום דמיני
צמיה שאל ועלך רסס
מוספתי ר"פ עושין פול'
דף ט' גמיה' והאיכא
תפסה:

מוסף רש"י

קריבה של גלוי עריות.
משמע ממש (שבת י"א).